

en el Baix Llenguadoc que *veiruna* (llavors potser encara més o menys viu com a apellatiu occità) era el mateix que el mot català viu *vedruna*.

El topònim que conec més pròxim a l'àrea actual de *vedruna* i al domini català figura com *Feudum de Veirunas* en un doc. de 1203, que Sabarthès (*Dict. Top. de l'Aude*) identifica amb el llogaret d'avui anomenat *Ferrières* uns 20 km. NO. de Carcassona, en els vessants de la gran *Montanha Negra*, prop del límit amb el dept. del Tarn.¹ En el Gard el nom apareix en massa, i està per tot el departament, com ens ho fa veure Germer-Durand.

El qual ho documenta en el seu excellent *Dictionnaire Topographique du Gard*. El lloc més anomenat avui és conegut per *Vedrines*, i és un poblat en ruïnes en els afores de Vauvert (uns 18 km. SSO. de Nîmes): però els docs. antics l'anomenen *Virunas* els anys 1094 i 1099, *Veyrunae* el 1123, *Verunae* el 1125, i ja un cop *Virines* el 1115; hi ha en aquell terme una església rural, *Saint Sauveur-de-Vedrines*, amb el nom llegendat com *Veriunis* l'any 1579. Germer-Durand vol relacionar això amb un mot mutilat d'una inscripció de la ciutat romana de Nîmes (*Nemausus*) que va ser llegit *VIRINN*, però és semblança imperfecta que deu ser casual (passat que hi hagués mala lectura dels 6 pals de *TRVN* en lloc dels 6 de *RINN*, concebible puix que es tracta d'un epígraf mal conservat), car en tot cas una base *VIRINN* no podria donar *Veirun-*, *Vedrin-* del nom actual.

També en el Gard: 2) *Les Verunes* lloc menor en terme de St. Laurent des Arbres (a. 1786) prop del Roine, 15 km. al N. d'Avinyó; 3) *Verune* hameau, terme de Cornillon, també prop del Roine i ja prop del trifini amb els depts. Vaucluse i Ardecha, escrit *Veruna* el 1461; 4) *La Veruna*, nom d'un mas (t. Colognac) en els Cevennes, uns 40 km. al N. de Montpellier, documentat *Veruna* l'any 1345; 5) però aquí ja es tracta del nom d'un rierol *La Verune-Haute* (t. Montpezat), 20 km. NO. de Nîmes (i a uns 40 del n.º 1); ara bé aquest és un afluent del riu anomenat *Braüine* (que passant per Parignargues va a desembocar en el riu Gard): per tant sembla que un nom sigui modificació de l'altre; és lògic que el de la part més alta i muntanyosa estigui menys alterat, ço que ens donaria a entendre que *Braüina* resulti d'alguna metàtesi o contaminació soferta per *Veruna*.

Més al Nord, Oest i Nordoest del Baix Llenguadoc, el nom es va esclerissant, car ja hem vist que en el Carcassès només n'hi ha un sol exemplar. Un poble de 300 hab. anomenat *La Veyrune* és en els pendents occidentals de la serralada del Tanargue, que els francesos avui coneixen generalment per Monts du Vivarais, dept. Ardèche, no gaire lluny de les fonts del riu Allier, arran d'aquest, que forma el límit amb el dept. Lozère (o sigui el Gavaldà), i ja prop del límit amb el Velay (= Haute-Loire).

Per desgràcia en aquest departament no disposem de dicc. topogràfic. Per tant només amb gran reserva m'atreviré a conjecturar la identificació amb un nom documentat d'antic. Cl. Brunel va publicar un acte

redactat en el Gavaldà, sense localitzar-nos-el més, escrit c. 1185, on figura un eclesiàstic *Raimun de la Tor, prior de la Veirna*, més avall repetit quasi igual *Raimun d. l. T., prior de la Veirna* (*Les Plus Anc. Chartes en L. Provençale*, § 224, p. 212, 23, 32). No ho comenta ni defensa aquesta estranya lectura, increïble fonèticament. Si no és mal llegit per *La Vernia* (de fet el NL *La Vergne, Vernha*, està ben representat en el centre d'Occitània), ho ha de ser per *La Veirina* o *La Veiruna*, nom del poble de l'Ardèche, en el bell límit del Gavaldà.

En fi, a l'extrem N. del domini llenguadocià, en el país d'Orlhaguès (S. del dept. del Cantal, que confina amb el Gavaldà i el Velay), torna a haver-hi una concentració de noms semblants; només que allà dominen els de la terminació *-ina* en lloc de *-una*: altrament ja hem vist que també en el Gard n'hi ha en *-ina*; i, per cert, alternant amb *-una* com a denominació d'un mateix lloc.

El bon *Dict. Topogr. du Cantal*, d'Amé, aquí ens guia (puc precisar-ho bé gràcies al penetrant despulament que en féu ma germana Hortènsia). Tots són a la meitat S. del dept. que toca amb el Gavaldà i el Roergue, cap n'hi ha a la meitat nòrdica, pertanyent a l'Alvèrnia, llevat d'un *Vedrine* o Saignes. Altrament el més septentrional és un *Vedriues* (t. StMV almerques), uns 20 km. a l'O. del Plomb del Cantal. De llocs anomenats *Vedrines* n'hi ha 8 en el dept. i un *Vedrinette*, tots els altres 8 en el districte de St. Flour, adjacent al Gavaldà i el Velay, un d'ells ja documentat *Vedrinas* en el S. XII; i en les grafies antigues la *V-* és constant si fa no fa; d'altra banda 3 llocs *Veyrines* a la part SO. (distr. Orhac sobretot), un ja documentat *Veyrinas* l'any 1296; i 3 *La Vedrine* o *Les Bedrines*, tots (fora d'aquell) en els districtes del Sud (ja *La Vedrina*, *La B-* en docs. de 1441, 1508 etc.).

En el Cantal, quasi tot en *-ina*, però hi ha una excepció en *-une* que també interessa perquè marca el punt més occidental de l'àrea del mot: *La Bedrune*,² riu i mas en el terme de Maurs, arran del trifini amb el Carc i el Roergue; però també aquí hi ha oscil·lació en les formes antigues: *La Bedrune* 1748, però el mapa de Cassini (1775) l'anomena *La Védrine* i figura com *La Vedrinia* el 1510. Una vegada més, doncs, veiem que les formes en *-ina* consten com a variant de les en *-una*, i això ens confirma en la creença que ni en els altres noms en *-ina* no es tracta del ll. VITRINA «de vidre». Així mateix les dades del Cantal són valuoses pel fet que aquí reaparegui la *-dr-* del nostre *vedruna*, coincidint en això l'extrem Nord amb l'extrem Sud de l'àrea del nostre mot: com tan sovint, «els extrems es toquen».

Una cosa predomina enormement en tot això: fora de *La Verune* de Montpellier i del poblet de 300 habitants a les serres del Tanargue, tota la resta són despoblats, o bé «hameaux, fermes, lieux-dits» i diversos «ruisseaux». Això lliga molt amb el significat del nostre *vedruna*, car els rierols coincideixen sovint amb límits pastorals, i els masos, pagesies i despoblats bé poden pendre nom d'una vedruna pastoral de la vora.